

Újabb régészeti kutatások a Vízivárosban

(Budapest, II. ker., Medve utca 5-7., 13., Hrsz.: 13836, 13851)

2001. augusztus-december hónapokban régészeti feltárást végeztünk a Budapest, II. ker., Medve utca 5-7., illetve 13. számú telken a Csík Ferenc Általános Iskola és Gimnázium tervezett bővítéséhez kapcsolódva a Budapest II. kerület Önkormányzata Polgármesteri Hivatal megbízásából. A feltárás három helyszínrre oszlott. Az iskola déli udvarán (az egykori Medve utca 5. területén) 10×10 méteres felületet, valamint kisebb kutatóárkot nyitottunk fel. Feltártuk egy 18. század közepén használt temető részletét (mintegy 100 sírt), amelyek nagyméretű középkori épületek alapfalmaradványait fedték be. A falmaradványok kapcsolatba hozhatók a délről szomszédos telken (Medve utca 3.) kiásott középkori templom maradványokkal (Szt. Péter mártír plébániatemplom, Garády Sándor és H. Gyürky Katalin ásatai), napvilágra került egy *ossarium* (csontkápola ?) részlete, valamint a hozzá nyugatról csatlakozó épületszárny.

Recent excavations in the Víziváros

(Budapest II, plots 5-7, 13 Medve Street, Lrn: 13836, 13851)

Between August and December 2001 archaeological excavations were conducted on plots 5-7 and at 13 Medve Street Budapest II, preceding the enlargement of the Csík Ferenc Primary and Secondary School commissioned by the local government of Budapest in the 2nd district. The excavations were carried out in three locations. A surface of 10×10 m and a smaller test trench were opened in the southern yard of the school (formerly 5 Medve Street). Part of a cemetery dating from the middle of the 18th century (about 100 graves) was unearthed. The cemetery overlay the remains of foundations walls of large medieval buildings. The wall remains can be linked to the remains of the medieval church (parish church consecrated to Saint Peter martyr, excavations by Sándor Garády and Katalin H. Gyürky) unearthed on the plot adjoining this one to the south (3 Medve Street). A detail from an

Az iskola északi udvarán (az egykori Medve utca 7.) középkori eredetű, és egészen az iskola felépüléséig használt pince részletei kerültek elő, valamint egy középkori eredetű kút és a ház udvarának eredeti rétegsora. Utóbbi különösen azért jelentős, mivel a környéken a házak szanálása után szint-süllyesztést hajtottak végre, és egyedül az iskolaudvar őrizte meg az eredeti feltöltési rétegeket. Az iskolától északra lévő terület nagy részét (az egykori Medve utca 9-11.) már 1994-ben feltártuk, mindössze egy körülbelül 12 méter széles sávot kellett még megkutatnunk a terület északi végében (az egykori Medve utca 13.), hogy a tervezett épület teljes felszínét átvizsgálhassuk. Ezen a felületen az 1994-es feltárásokhoz hasonlóan faépületek maradványaira bukkanunk, amelyek az Árpád-kortól folyamatosan épültek a helyszínen, napvilágra került egy középkori pince részlete is.

A római korra vonatkozó kutatások eredményei a következőkben foglalhatók össze:

A Medve utca 13. számú telken szelvényeink közvetlenül kapcsolódtak a korábbi, 1994-es feltáráshoz. (KÉRDŐ 1995; KÉRDŐ 1997; VÉGH 1998; VÉGH 2000) Az akkor napvilágra került római

1. kép: Római kori fürdőépület részlete
Fig. 1: Detail of a Roman period bath

ossuary and an adjoining wing to the west were recovered.

Parts of a cellar, a medieval well and the original layer sequence of the house yard were found in the northern yard of the school (formerly 7 Medve Street). The cellar was built in the Middle Ages and used until the construction of the school building. The layer sequence was especially important since the ground level sunk after the houses in the area were demolished so that the original layers were preserved only in the school yard. The larger part of the territory north of the school (formerly 9-11 Medve Street) had been

épületek újabb részleteit tártuk fel a 2-3. századi periódusból. Előkerült egy nagyméretű lapos kövekből álló járósínt maradványa. A korábbi, első századi periódus feltárására nem kerülhetett sor, mert a későbbi periódusok elbontása nélkül nem fértünk hozzá. A kutatás célja is a 2-3. századi emlékek fekvésének és állapotának meghatározása volt, az épülő iskola alapozási cölöpeinek ideális elhelyezéséhez. A Medve utca 7. számú telken, az iskola északi udvarán végzett munkák során jelentős volt a korábban feltárt kelet-nyugati irányú csatornázott útból dél felé kiágazó csatorna részletének feltárása. Itt is sikerült néhány falmaradványt dokumentálnunk, de sajnos az újkori meszesgödörök, csatornák, bombatölcsér az emlékek nagy részét megsemmisítették, a legkorábbi római periódus kutatására a rendelkezésünkre álló idő rövideje miatt nem került sor. A déli udvar jelentette az ez évi kutatások igazi szenzációját. Itt ugyanis a számos későbbi bolygatás ellenére látványos részletei maradtak meg egy fürdő több helyiségének. (1. kép) Előkerült a hozzá tartozó fűtőhelyiség (*praefurnium* részlete) is. Az épület kialakításának több periódusa is megfigyelhető volt. Említésre méltó még egy téglalap for-

unearthed in 1994. Only a ca. 12 m wide zone remained to be investigated in the northern end of the area (former 13 Medve Street) in order to complete the exploration of the entire territory to be covered by the future building. Similarly to the 1994 excavations, the remains of wooden buildings were discovered on this surface. These were built continuously from the Árpadian period. A segment of a medieval cellar was also unearthed.

The trenches in lot 13 Medve Street were directly linked to those opened in 1994 (KÉRDŐ 1995; KÉRDŐ 1997; VÉGH 1998; VÉGH 2000). Further details of the AD 2nd-3rd century Roman buildings unearthed in 1994 were uncovered. The remains of a floor level paved with large flat stone slabs was also discovered. The earlier AD 1st century period was not excavated since they could not be reached without clearing away remains from later periods. The purpose of the investigations was to determine the location and the condition of the AD 2nd-3rd century remains to suggest the optimal position for the foundation posts of the future school building. In lot 7 Medve Street in the northern yard of the school, the details of a

májú, lapos kövekből száraz falazással készített kút, vagy ciszterna. Ennek feltárását azonban a rendelkezésünkre álló idő alatt nem tudtuk befejezni. A korai periódusok vizsgálatára itt sem kerülhetett sor. Ezt a felette szerencsés módon, épen megmaradt épületrészek „akadályozták” meg. Örömteli momentum, hogy a romok majdani bemutatásának lehetőségét az iskola tervezése során az alsó szinten biztosították, így a kutatások folytatásának a későbbiekben nincs akadálya. A romokat geotex szövetrel takartuk le, felületüket és oldalukat homok védőréteggel vették körül. Erre került megfelelő tömörítéssel a földvisszatöltés. A romok állagmegóvását H. Vladár Ágnes és Gillyén Nándor műemlékes szakmérnökök irányításával végezték.

H. Kérdő Katalin – Végh András

Irodalom/References:

KÉRDŐ 1995 – KÉRDŐ K.: A Víziváros római kori beépítettségének kutatása 1991-1994. Aquincumi füzetek 1 (1995) 15-22.

KÉRDŐ 1997 – K. H. KÉRDŐ: Zur Frage der Lokalisierung des Auxiliarkastells von Víziváros (Wasserstadt). In: Roman Frontier

channel forking southwards from the formerly unearthened east-west running channelized road were noteworthy. We could also document a few wall remains although modern lime pits, sewers and a bomb crater had destroyed most of the remains. The study of the earliest Roman period could not be accomplished in the time allotted to the excavations.

The real sensation of the season was found in the southern yard. Here, spectacular details survived from some rooms of a bath despite the numerous later disturbances. (Fig. 1) The heating room of the bath (a segment of the *praefurnium*) was also discovered. Several construction periods could be observed. An oblong well or a cistern with dry walls made of flat stone slabs was also a significant find, although it was not possible to finish its excavation. The study of early period had to be omitted once more. This was luckily “hindered” by overlying well preserved building fragments. We were pleased to learn that the design of the school included exhibition of the ruins on the ground floor, so there is hope for continuation of the excavations. The ruins were covered by geotex cloth and the surfaces and the sides were covered

Studes 1995. Oxbow Monograph 91 (1997) 399-404.

VÉGH 1998 – VÉGH A.: Előzetes jelentés a budai Szentpétermártír külváros területén 1991-1995 között folytatott régészeti kutatásokról. Budapest Régiségei 32 (1998) 329-340.

VÉGH 2000 – VÉGH, A.: New excavation in the area of Szentpétermártír – a mediaeval suburb of Buda. In: Mittelalterliche Häuser und Strassen in Mitteleuropa. Hg. Márta Font – Mária Sándor. Varia Archeologica Hungarica IX. Budapest-Pécs, 2000. 67-74.

by a protecting layer of sand. The earth was refilled over this layer to the necessary degree of compactness. The conservation of the ruins was carried out by Ágnes H. Vladár and Nándor Gillyén from monument engineers' guidance.

Katalin H. Kérdő – András Végh